

Існуючі формули розподілу бюджетних ресурсів не повною мірою відображають потреби населення в послугах охорони здоров'я, особливо на рівні районних бюджетів та бюджетів місцевого самоврядування, а також містять в собі окремі розрахункові параметри, які є недостатньо прозорими [5, с. 15]. Тому, на нашу думку, доцільно розробити нову модель розподілу фінансових ресурсів на охорону здоров'я на основі визначення науково обґрунтованих нормативів витрат з більш повнішим урахуванням існуючого рівня споживання послуг, потреб у наданні медичної допомоги, пропозицій системи охорони здоров'я та інших факторів.

Література:

1. Дем'янишин В.Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: Монографія. – Тернопіль: ТНЕУ, 2008. – 496 с.
2. Кириленко О.П. Проблеми реформування міжбюджетних відносин в Україні. // Економічний часопис – XXI. – 2003. – № 2. – Режим доступу: <http://soskin.info/ea/2003/2/zmist.html>.
3. Лехан В., Рудый В., Шишкин С. Система финансирования здравоохранения в Украине и пути ее реформирования. // Сприяння реформі вторинної медичної допомоги в Україні. Додаткові матеріали до семінару «Сучасні методи управління охороною здоров'я та можлива модель реформування галузі». – Режим доступу: <http://www.eu-shc.com.ua/>.
4. Кириленко О.П. Державні фінанси в умовах формування демократичного суспільства. // Світ фінансів. – 2004. – № 1. – С. 22–33.
5. Еспаньол Ф., Шевченко М. Пропозиції щодо вдосконалення механізму розподілу бюджетних ресурсів у системі охорони здоров'я України. – Київ, 2006. – 48 с.

Парижак Н. В.

К. е. н., доцент кафедри фінансів

Овод М.

Студент групи Ф-21

БЮДЖЕТНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН

Організація міжбюджетних відносин включає ряд елементів, найважливішими серед яких є:

- розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи;

- забезпечення бюджетів доходами, достатніми для виконання органами влади покладених на них функцій;
- підтримка «бідних» у фінансовому розумінні територій;
- вилучення коштів у відносно «багатих» територій;
- створення матеріальної заінтересованості в зростанні надходжень до бюджетів усіх рівнів.

Діюча вітчизняна практика організації міжбюджетних відносин є предметом постійної уваги науковців і практиків. І якщо інструментам міжбюджетного перерозподілу коштів і матеріальної зацікавленості в зростанні бюджетних доходів присвячено багато публікацій, то питання про розмежування доходів і видатків між окремими бюджетами досліджено недостатньо.

Бюджетні повноваження – це права та обов'язки органів державної влади та місцевого самоврядування у галузі бюджетної діяльності, що визначаються Бюджетним кодексом України, щорічними законами про державний бюджет, Законом України «Про місцеве самоврядування», іншими законами, а також рішеннями місцевих рад. Бюджетні повноваження щодо розмежування доходів і видатків між рівнями бюджетної системи є першоосновою організації міжбюджетних відносин і обумовлюють масштаби перерозподілу бюджетних ресурсів між державним бюджетом і бюджетами адміністративно-територіальних одиниць. Чим більше повноважень бере на себе центральний уряд, тим більше бюджетних коштів має концентруватись у його розпорядженні. Розвиток і поглиблення місцевого самоврядування повинно супроводжуватись зростаючими обсягами ресурсів, що перерозподіляються на користь регіонів.

В Бюджетному кодексі України визначено групу видатків, джерела їх забезпечення, критерії розмежування як між державним і місцевими бюджетами, так і між окремими місцевими бюджетами. Що ж стосується питання про розмежування доходів між ланками бюджетної системи, то воно, на нашу думку, в чинному законодавстві не є завершеним, особливо в частині їх розподілу між державним і місцевими бюджетами. В Бюджетному кодексі наведено перелік власних і закріплених доходів, які наповнюють місцеві бюджети, а доходами державного бюджету визна-

ються всі інші доходи, за виключенням тих, які наповнюють місцеві бюджети. Ми вважаємо, що в Бюджетному кодексі повинен бути наведений перелік всіх податків і зборів, які формують державний бюджет. Не можна визнати правильним законодавче врегулювання цього питання щорічними законами «Про Державний бюджет України». В щорічних законах повинні відображатись конкретні суми податків, неподаткових та інших надходжень, які наповнюють бюджет центрального уряду відповідно до чинного законодавства. В бюджетному законодавстві повинно бути забезпечено верховенство Бюджетного кодексу щодо всіх інших нормативних актів з питань функціонування бюджетної системи держави. Неврегульованість нормативної бази щодо доходів державного бюджету може привести до ситуації, при якій розподіл доходів між центром і регіонами буде здійснюватись поза правовим полем в режимі ручного управління.

При чинному порядку розмежування доходів і видатків між центром і регіонами спостерігаємо:

- високий рівень концентрації бюджетних ресурсів в державному бюджеті. Так, на сьогодні у державному бюджеті України сконцентровано понад $\frac{3}{4}$ доходів зведеного бюджету;
- зниження рівня забезпечення видатків доходами на одну особу наявного населення як в цілому по Україні, так і в розрізі бюджетів регіонів, що підтверджуються даними табл. 1.

Як видно з табл. 1, за аналізований період рівень забезпечення видатків місцевих бюджетів доходами на одну особу наявного населення з року в рік знижується. Якщо у 2002 р. кожна гривня видатків місцевих бюджетів на 78,3 коп. була забезпечена доходами, то в 2006 р. тільки на 55,1 коп., незначна позитивна динаміка в 2007 р. загальну тенденцію не змінює. Вищесказане дозволяє зробити висновок про те, що наявний розподіл доходів і видатків між центром і регіонами є недосконалим. Забезпечення конституційних гарантій громадянам усіх регіонів в отриманні суспільних послуг тільки через чинний механізм розмежування доходів і видатків між окремими бюджетами є нереальним. Збалансування доходів і видатків по всіх ланках, створення зацікавленості регіонів в нарощуванні власних доходів можливе за умови передачі

частини коштів з державного бюджету до місцевих з використанням механізму міжбюджетних трансфертів.

Таблиця 1

Динаміка забезпечення видатків місцевих бюджетів України доходами на одну особу наявного населення (без міжбюджетних трансфертів) в 2002–2007 рр.

Роки	Доходи, грн.	Видатки, грн.	Рівень забезпечення видатків доходами, %
2002	403,1	514,3	78,3
2003	472,2	656,8	71,9
2004	480,2	817,7	58,7
2005	643,6	1105,6	58,2
2006	852,0	1546,6	55,1
2007	1254,6	2075,2	60,5
2007р. в процентах до 2002р.	311,2	403,5	×

Важливим напрямком реформування бюджетної системи та міжбюджетних відносин є розв'язання проблеми формування регіональних бюджетів – обласних і районних, визначення їх повноважень і джерел фінансового забезпечення. Конституція України визначила, що вказані бюджети формуються за рахунок двох джерел: коштів, що передаються з державного бюджету України для виконання спільних проектів, і коштів, що залучаються із місцевих бюджетів територіальних громад на договірних засадах для реалізації спільних соціально-економічних і культурних програм. Практика та зарубіжний досвід засвідчують, що навряд чи запропонована схема формування обласних та районних бюджетів буде життєздатною. Обласні та районні бюджети також доцільно перевести на власне дохідну базу. Для цього має бути визначено правовий механізм виконання обласними і районними радами функцій щодо забезпечення спільних інтересів територіальних громад, а також правовий статус спільної власності територіальних громад, що перебуває в управлінні обласних і районних рад.

Література:

1. Бюджетний кодекс України – К.: Атіка, 2001. – 89 с.
2. Бондарук Т.Г. Ефективність трансфертної політики в системі міжбюджетних відносин / Т.Г. Бондарук // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 5. – С.146–153.
3. Бюджет України за 2002 рік: Статист. зб. Міністерства фінансів України. – К.: Міністерства фінансів України, 2003. – 264 с.
4. Бюджет України за 2007 рік: Статист. зб. Міністерства фінансів України. – К.: Міністерства фінансів України, 2008. – 321 с.
5. Дем'янишин В.Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: Монографія. – Тернопіль: ТНЕУ. – 2008. – 496 с.
6. Місцеві фінанси: Підручник / За ред. О.П. Кириленко. – К.: Знання, 2006. – 677с.
7. Фінансово-монетарні важелі економічного розвитку: в 3 т. – Т. 1: Фінансова політика та податково-бюджетні важелі її реалізації/ За ред. чл-кор. НАН України А. І Даниленко. – К.: Фенікс, 2008. -468 с.

Перевознюк В. В.

Аспірантка кафедри фінансів

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРИВАТНОГО БІЗНЕСУ В ГАЛУЗЬ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ НА ОСНОВІ МЕХАНІЗМУ КОНЦЕСІЇ

Суб'єкти господарювання надають послуги водопостачання та водовідведення за допомогою масштабної інфраструктури, що являє собою систему водопровідних споруд та іншого устаткування, які є власністю територіальної громади, й управління якими здійснюють органи місцевого самоврядування [2].

Принагідно зауважимо: інфраструктура водопровідно-каналізаційного господарства зношена й потребує невідкладного фінансування. Ні власних коштів підприємств (які в основному є головним джерелом інвестування), ні коштів місцевих бюджетів на даному етапі розвитку нашої держави недостатньо для здійснення інвестицій в реконструкцію основних фондів. Відтак, необхідно шукати альтернативні джерела інвестиційних ресурсів.

Згідно зі Законом України «Про приватизацію державного майна» [3] трубопровідні споруди, що забезпечують споживачів водою та відведенням і очищенням стічних вод мають загальноде-